

Opravična št.:

Up-43/04

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2006:Up.43.04

Akt:

Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 464/2003 z dne 23. 10. 2003

Ustavna pritožba zoper sodbo Višjega sodišča št. II Cp 998/2002 z dne 2. 4. 2003

Izrek:

Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 464/2003 z dne 23. 10. 2003 se zavrne.

Ustavna pritožba zoper sodbo Višjega sodišča št. II Cp 998/2002 z dne 2. 4. 2003 se zavrže.

Evidenčni stavek:

Odločitev Vrhovnega sodišča o zavrženju revizije, ki temelji na stališču, da obrestni zahtevek, ki izvira iz premoženjskega spora, ne izgubi narave stranske terjatve, čeprav v postopku z revizijo ostane sporna le še odločitev o obrestih, ne odstopa od uveljavljene sodne prakse niti ne posega v pravico do enakosti pred zakonom. Zato je Ustavno sodišče ustavno pritožbo zavrnilo.

Geslo:

1.5.51.2.6 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Zavrnitev ustavne pritožbe.

5.3.13.17 - Temeljne pravice - Državljanke in politične pravice - Procesna jamstva, pravica do obrambe in poštenega sojenja (19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31) - Obrazložitev.

1.4.52.6 - Ustavno sodstvo - Postopek - Procesne predpostavke v postopku ustavne pritožbe - Rok za vložitev ustavne pritožbe.

1.5.51.2.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Zavrženje.

Pravna podlaga:

Člen 22, Ustava [URS]

Člen 55.1.1, 59.1, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:**Dokument v PDF obliki:**

 [Up-43-04.pdf](#)

Polno besedilo:

Up-43/04-27

14. 9. 2006

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi dr. A. A. iz Ž. na seji dne 14. septembra 2006

odločilo:

1. Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 464/2003 z dne 23. 10. 2003 se zavrne.
2. Ustavna pritožba zoper sodbo Višjega sodišča št. II Cp 998/2002 z dne 2. 4. 2003 se zavrže.

Obrazložitev

A.

1. Sodišče prve stopnje je pritožniku (v pravnem postopku tožeči stranki) na podlagi drugega odstavka 72. člena Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91-I in nasl. – ZDen) prisodilo denarno odškodnino z zamudnimi obrestmi od dne 20. 12. 1999 dalje, višji tožbeni zahtevak pa zavrnilo. Višje sodišče, ki je odločalo o pritožbah obeh pravnih strank, je zvišalo znesek denarne odškodnine, glede zakonskih zamudnih obresti od skupne glavnice (tj. seštevka na prvi stopnji prisojene in na drugi stopnji zvišane glavnice) pa odločilo, da tečejo šele od dne 1. 1. 2002. Zoper zavrnilni del odločitve o obrestnem delu zahtevka (ki po njegovem izračunu znaša 16.440.332 SIT) je pritožnik vložil revizijo, ki jo je Vrhovno sodišče zavrglo. Odločitev temelji na stališču, da obrestni zahtevak ne izgubi narave stranske terjatve, čeprav v postopku z revizijo ostane sporna le še odločitev o obrestih. Vrednost stranske terjatve se za ugotovitev vrednosti spornega predmeta po drugem odstavku 39. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 26/99 in nasl. – v nadaljevanju ZPP) ne upošteva, zato je taka revizija po presoji Vrhovnega sodišča nedovoljena.

2. Pritožnik vlaga ustavno pritožbo zoper sklep Vrhovnega sodišča, podrejeno pa zoper sodbo Višjega sodišča. Očitek Vrhovnemu sodišču o odstopu od sodne prakse utemeljuje s številnimi sklepi Vrhovnega sodišča, v katerih naj bi v zvezi z vprašanjem dopustnosti revizije glede obrestnega dela zahtevka zavzelo drugačna stališča. Kršitev načela enakosti pred zakonom pa vidi pritožnik v primerjavi svojega položaja s položajem tožnika, ki bi ob enakem tožbenem zahtevku z glavnico uspel le delno, vendar tako, da bi vrednost zavrjenega dela presegala 1.000.000 SIT, obrestni zahtevak pa bi bil zavrjen. Medtem ko naj sam z revizijo ne bi mogel izpodbijati odločitve o obrestih, naj bi drugi tožnik v svoji reviziji lahko izpodbijal tudi odločitev o obrestih, ki izvirajo iz že prisojenega dela glavnice. Navaja, da mora biti obligacijska pravica do plačila obresti upravičena do enakega pravnega varstva kot katerakoli druga premoženjska pravica, in poudarja, da ZPP dopušča revizijo v vsakem premoženjskem sporu, če je presežen vrednostni prag izpodbijanega dela sodbe. Razlaga zakona, ki premoženjske pravice razvršča glede na pravni temelj in na tej podlagi posamezno pravico zaradi njene domnevne "postranskosti" izvzame iz revizijskega preskusa, po mnenju pritožnika krši načelo enakosti pred zakonom. Zatrjuje kršitev 14. in 22. člena Ustave.

3. Ustavno sodišče je s sklepom št. Up-43/04 z dne 4. 4. 2006 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. Ustavna pritožba je bila v skladu s 56. členom Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 – v nadaljevanju ZUstS) poslana Vrhovnemu sodišču. Vrhovno sodišče je na trditev ustavnega pritožnika o odstopu od sodne prakse odgovorilo in priložilo več revizijskih odločb, v katerih je v vsebinsko enakih oziroma podobnih situacijah sprejelo enako odločitev. Posebej je opozorilo na odločbo št. II Ips 134/2004 z dne 21. 10. 2004, v kateri je v razlogih med drugim navedlo, da ni dovoljena revizija samo proti odločitvi o obrestih v primerih, kadar so bile te uveljavljane poleg zahtevka za plačilo glavnice. Odgovor Vrhovnega sodišča je bil poslan pritožniku. Pritožnik v odgovoru analizira revizijske odločbe,

ki jih je predložilo Vrhovno sodišče in poudarja, da v svoji ustavni pritožbi poleg vprašanja odstopa od sodne prakse odpira tudi vprašanje, ali pravno stališče, ki ga je Vrhovno sodišče sprejelo v izpodbijanem sklepu, daje določbam ZPP pomen, ki je še skladen z ustavnim načelom enakosti. Meni, da Vrhovno sodišče pojem "stranskega zahtevka" interpretira v smislu nižje stopnje upravičenosti do meritorne presoje pred revizijskim sodiščem in s tem imetnike določene premoženjske pravice na podlagi pravnega temelja nastanka te pravice neupravičeno postavlja v slabši položaj kot imetnike drugih premoženjskih pravic.

4. Ustavno sodišče je glede na izrecen pritožnikov očitok o neenakem obravnavanju tožnikov ponovno pozvalo Vrhovno sodišče, naj pojasni, kakšna sodna praksa se je izoblikovala v zvezi z odločanjem revizijskega sodišča o obrestnem delu zahtevka. Vrhovno sodišče je pojasnilo, da je po sprejetju načelnega pravnega mnenja z dne 25. 6. 2002[1] v nekaterih primerih res odločalo tudi o obrestih od že prisojenega dela glavnice. Šlo naj bi za izjemne primere, pretežno z območja enega izmed višjih sodišč, ki je pravno mnenje o teku zamudnih obresti od odškodninskih obveznosti po 1. 1. 2002 verjetno napačno razumelo; pa še v teh primerih je v odločitvah o obrestih poseglo le v tistih primerih, ko je bila revizija glede glavne stvari dovoljena. Tudi sicer naj bi bili pritožnikovi argumenti po mnenju Vrhovnega sodišča nepopolni. Vrhovno sodišče opozarja še na tretjo možno situacijo, v kateri je tožniku pravnomočno prisojen del glavnice z obrestmi in pravnomočno zavržen del glavnice z obrestmi, pri čemer ta drugi del ne presega revizijskega praga. Vrhovno sodišče tudi v takem primeru revizijo zavrže in ne posega v morebiti napačno odločitev o obrestih od prisojene glavnice. Gre za tri pravne položaje, ki so si različni v bistveni okoliščini – predmetu revizijskega izpodbijanja, različne primere pa Vrhovno sodišče obravnava različno.

5. Pritožnik na pojasnilo Vrhovnega sodišča odgovarja, da je primerjava njegovega primera s procesno situacijo, kjer je poleg obresti sporen še del glavnice, ki ne presega revizijskega praga, za odločitev v obravnavani zadevi nebitna, saj primera terjata odgovore na različna pravna vprašanja. Soglaša, da je različne pravne položaje treba obravnavati različno, pri čemer poudarja pomen kriterija za presojo enakosti oziroma različnosti pravnih položajev. Po njegovem mnenju razlikovanje na podlagi kriterija "dovoljenosti revizije v glavni stvari" zgreši bistvo predmetne zadeve, saj naj bi bil v tem primeru ustavno sporen prav pomen, ki ga pojmu "glavne stvari" daje izpodbijani sklep Vrhovnega sodišča.

6. Ustavna pritožba je bila v skladu z določbo 22. člena Ustave poslana tudi nasprotni stranki v pravnem postopku, ki na navedbe v ustavni pritožbi ni odgovorila.

B. – I.

7. Izpodbijana odločitev Vrhovnega sodišča o zavrženju revizije temelji na stališču, da obrestni zahtevki, ki izvirajo iz premoženjskega spora, ne izgubi narave stranske terjatve, čeprav v postopku z revizijo ostane sporna le še odločitev o obrestih. Ker se vrednost stranske terjatve za ugotovitev vrednosti spornega predmeta po drugem odstavku 39. člena ZPP ne upošteva, višina obrestnega dela zahtevka ni pomembna. Štetje je treba, da po pravilih procesnega prava ni navedbe vrednosti spornega predmeta; taka revizija je po presoji Vrhovnega sodišča nedovoljena, ker ne izpolnjuje pogoja iz drugega odstavka 367. člena ZPP.

8. Navedenemu stališču pritožnik očita, da brez razumnih razlogov odstopa od uveljavljene sodne prakse. V ustavni pritožbi podrobno analizira stališča Vrhovnega sodišča glede dovoljenosti revizijskega izpodbijanja obrestnega dela zahtevka. Navaja številne (različne) odločitve v primerih, ko je do postopka z revizijo ostalo sporno vprašanje obresti. V nekaterih primerih je Vrhovno sodišče

sprejelo stališče, po katerem dobijo obresti, če v postopku z revizijo ostanejo sporne samo še te kot stranska terjatev, značaj glavnega zahtevka v skladu z določbo 35. člena ZPP. Navaja tudi primere, ko je Vrhovno sodišče samo izračunalo znesek spornih zamudnih obresti in po ugotovitvi, da ta ne presega revizijskega praga, revizijo zavrglo, in primere, ko je Vrhovno sodišče zavrglo revizijo, ker vrednost spornega predmeta, tj. vrednost izpodbijanega obrestnega zahtevka, ni bila ustrezno označena. Pritožnik sklepa, da bi v teh primerih Vrhovno sodišče revizijo dopustilo, če bi bili izpolnjeni pogoji, ki jih je sicer navedlo kot razlog za zavrženje.

9. Iz pravice do enakega varstva pravic po 22. členu Ustave med drugim izhaja, da sodišče ne sme samovoljno oziroma arbitrarno odstopiti od uveljavljene in enotne sodne prakse. Za izkaz obstoja kršitve te pravice mora pritožnik izkazati troje: da o nekem vprašanju že obstaja enotna sodna praksa, da odločitev v njegovem istovrstnem primeru od te prakse odstopa in da je ta odstop arbitraren, torej da sodišče zanj ni navedlo razumnih pravnih argumentov. Za tak primer pa v obravnavani zadevi ne gre.

10. Vrhovno sodišče je odgovoru na navedbe v ustavni pritožbi priložilo več odločb, ki izkazujejo drugačno sodno prakso, kot jo zatrjuje pritožnik. Tudi pritožnik sam v vlogi z dne 8. 5. 2006, s katero je odgovoril na navedbe Vrhovnega sodišča, ugotavlja, da se je v letih 2004 in 2005 izoblikovala nova sodna praksa, ki temelji na enakem stališču kot izpodbijani sklep, da obresti ne izgubijo narave stranskega zahtevka, četudi so v postopku z revizijo sporne le še te; le če so bile obresti temeljni in edini razlog za začetek pravde, štejejo kot glavni zahtevki. Vendar pritožnik hkrati meni, da te odločbe niso odločilnega pomena za presojo predmetne zadeve, saj so bile nekatere sprejete tudi več kot dve leti po vložitvi njegove revizije. V tem delu mu Ustavno sodišče ne pritrjuje, saj je za odločitev pomembna sodna praksa, ki velja v času odločanja, in ne sodna praksa, ki je veljala v času vložitve pravnega sredstva. Za presojo izpodbijanega sklepa tudi ne more biti pomemben očitek, da sodišče v času, ko je odstopilo od tedaj uveljavljene sodne prakse glede vprašanja dopustnosti revizije, odstopa od nje ni razumno obrazložilo. Ustavno sodišče lahko v okviru tega očitka ugotovi le, da je bila izpodbijana odločitev sprejeta v skladu z ustaljeno sodno prakso, v pravilnost same sodne prakse pa se v postopku z ustavno pritožbo ne more spuščati. Zato je Ustavno sodišče očitek o odstopu od sodne prakse Ustave zavrnilo.

11. Razlagi drugega odstavka 39. člena ZPP, po kateri stranska terjatev v vsakem primeru ostane stranska, pritožnik očita tudi različno obravnavanje revidentov in s tem kršitev pravice do enakosti pred zakonom (drugi odstavek 14. člena Ustave). Svoj pravni položaj primerja s položajem revidenta, ki skupaj z odločitvijo o zavrnitvi dela glavnice (ki presega revizijski prag) izpodbija tudi odločitev o obrestih. Ustavno sodišče je zato moralo odgovoriti na vprašanje, ali je bila pritožniku zato, ker je Vrhovno sodišče v nekaterih takih primerih odločalo tudi o obrestih od že prisojenega in v revizijskem postopku nespornega dela glavnice, kršena navedena ustavna pravica.

12. Ena izmed nalog Vrhovnega sodišča je tudi skrb za enotno sodno prakso (109. člen Zakona o sodiščih, Uradni list RS, št. 19/94 in nasl. – v nadaljevanju ZS). Načelna pravna mnenja so eden izmed instrumentov za zagotovitev tega cilja (110. člen ZS). Glede na to Ustavno sodišče ocenjuje, da je Vrhovno sodišče v omenjenih izjemnih primerih, ko je odločalo tudi o obrestnem delu zahtevka od že pravnomočno prisojenega dela glavnice in odločitev o obrestnem delu zahtevka uskladilo z načelnim pravnim mnenjem, imelo razumen razlog za različno obravnavanje po vsebini sicer enakih položajev. Pravica do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave, ki terja tudi enakost pri uporabi prava, namreč ni prizadeta, če je podan stvarni razlog za neenako obravnavanje oziroma drugače: pravica do enakega obravnavanja je kršena, če za razlikovanje ni stvarnega in razumnega upravičenja.[2] Ustavno sodišče je zato zavrnilo tudi očitek o kršitvi načela enakosti pred zakonom.

13. Ker ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča ni utemeljena, jo je Ustavno sodišče zavrnilo (1. točka izreka).

B. - II.

14. Pritožnik z ustavno pritožbo izpodbija tudi sodbo Višjega sodišča, navedeno v izreku.

15. Po prvem odstavku 52. člena ZUstS se ustavna pritožba vloži v 60 dneh od vročitve posamičnega akta, zoper katerega je mogoča ustavna pritožba. Rok za vložitev ustavne pritožbe zoper sobo Višjega sodišča je pričel teči z vročitvijo te odločbe pritožniku, saj vložitev nedopustnega pravnega sredstva ne varuje roka za vložitev ustavne pritožbe. Kot je razvidno iz zaznamka na izpodbijani sodbi, je bila pritožniku vročena dne 23. 4. 2003, ne glede na to pa najkasneje do dneva izdaje sklepa Vrhovnega sodišča, torej do 23. 10. 2003. Ustavna pritožba zoper sodbo Višjega sodišča, vložena dne 16. 1. 2004, je torej očitno prepozna. Zato jo je Ustavno sodišče zavrglo (2. točka izreka).

C.

16. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena in prve alineje prvega odstavka 55. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - ZUstS) v sestavi: predsednik dr. Janez Čebulj ter sodnice in sodniki dr. Zvonko Fišer, Lojze Janko, mag. Marija Krisper Kramberger, Milojka Modrijan, dr. Ciril Ribičič, dr. Mirjam Škrk, Jože Tratnik in dr. Dragica Wedam Lukić. Odločbo je sprejelo soglasno.

Predsednik
dr. Janez Čebulj

Opombi:

[1]Objavljeno v: Pravna mnenja št. 1/02, str. 11.

[2]Šturm L. v Komentar Ustave Republike Slovenije, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana, 2002, str. 184.

Vrsta zadeve:

ustavna pritožba

Vrsta akta:

posamični akt

Vlagatelj:

Datum vloge:

19. 1. 2004

Datum odločitve:

14. 9. 2006

Vrsta odločitve:

odločba

Vrsta rešitve:

zavrnitev
zavrženje

Objava:

Uradni list RS, št. 101/2006

Dokument:

US26407